

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.I.30.296/2012/3.szám

A Szegedi Ítéltábla a Dr. Zudor Mónika Csilla ügyvéd által képviselt **(felperes neve "f.a.", címe)**alatti székhelyű felperesnek - a Tóth és Tóth Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Tóth Tamás Zsolt ügyvéd) által képviselt **(I.rendű alperes neve, címe)** alatti székhelyű I. rendű és a **(felszámolószervezet, felszámolóbiztos neve, címe)** által képviselt **(II.rendű alperes neve, címe)** alatti székhelyű II. rendű alperesek ellen vállalkozói díj megfizetése iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2012. május 14. napján kelt 11.G.40.180/2011/21. sorszámú ítélete ellen az I. rendű alperes részéről 22. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, és az I. rendű alperes marasztalásának összegét 6.021.093,- (Hatmillió-huszonegyezer-kilencvenhárom) Ft-ra és ennek az elsőfokú ítélet szerinti mértékű és tartamú kamatára leszállítja.

Az I. rendű alperes által fizetendő elsőfokú eljárási költség összegét 380.000,- (Háromszáznyolcvanezer) Ft-ra, míg az államnak - külön felhívásra - fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 361.300,- (Háromszázhatvanegyezer-háromszáz) Ft-ra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű alperest, 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 50.000,- (Ötvenezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

A II. rendű alperesi jogelőd - vállalkozási szerződés keretében - megrendelte a felperestől a **(ímtézmény neve)** rekonstrukciós és bővítési munkáihoz acélgerenda gyártását 13.026.366,- Ft vállalkozói díj kikötése mellett.

Az I. rendű alperes és a felperes között szállítási szerződés jött létre, a szállítási díjból a felperesi megrendelő 28.203.899,- Ft-ot nem fizetett meg.

- 2 -

A felperes 2008. április 17. napján kelt „Engedményező nyilatkozat” elnevezésű okiratban hozzájárult, hogy a vele szemben fennálló tartozásából a II. rendű alperesi jogelőd

7.526.366,- Ft-ot az I. rendű alperes részére utaljon át a felperesnek az I. rendű alperessel szemben fennálló tartozása csökkentésére.

A II. rendű alperes ez alapján 2008. július 21-én, szeptember 5-én, 10-én és 22-én alkalmanként 1.000.000,- Ft-ot, majd november 10-én további 1.526.366,- Ft-ot megfizetett az I. rendű alperesnek.

A felperessel szemben a **B...** Kft. 2007. november 19-én felszámolási eljárást kezdeményezett. A felszámolás kezdő időpontja 2008. május 25. napja. A társaság iratait az ügyvezető a felszámolónak 2008. június 26-án átadta. Az ügyvezető által készített tevékenységzáró mérlegben a perbeli vállalkozási szerződés kapcsán a II. rendű alperesi jogelőddel szemben még fennálló 7.526.366,- Ft összegű követelés nem került kivezetésre. A felperes felszámolója 2008. augusztus 8-án felhívta a II. rendű alperest a teljesítésre, aki 2008. október 1-jei - a felpereshez október 2-án érkezett - válaszában közölte, hogy a követelés engedményezésre került.

Az I. rendű alperes a felperes ellen folyó felszámolási eljárásban 2008. július 4-én 28.203.899,- Ft és kamatai erejéig hitelezői igényt jelentett be, melyet a felszámoló 2008. szeptember 1-jén „f” kategóriás követelésként visszaigazolt. A Szegedi Törvényszék 7. sorszámu végzésével a hitelezői igény „d” kategóriába történő átsorolásával kapcsolatosan előterjesztett kifogást elutasította.

A felperes felszámolójának nyilatkozata szerint az „f” kategóriás hitelezői igények várhatóan 20 %-ban kielégítésre kerülnek.

A II. rendű alperes jogelődje, a **G...** Kft. 2009. május 31. napjával átalakult, jogutódja a II. rendű alperesi zrt. lett. A társaság 2010. szeptember 2-i kezdőnappal felszámolás alá került. A felszámolási eljárásban a felperes 2010. szeptember 28-án 7.526.366,- Ft összegű hitelezői igényt jelentett be, melyet a felszámoló nem igazolt vissza.

A felperes 2008. november 20-án előterjesztett keresetében az I. és II. rendű alpereseket 7.526.366,- Ft és ennek 2008. május 28. napjától a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamatának egyetemleges megfizetésére kérte kötelezni. Arra hivatkozott, hogy közte és a II. rendű alperesi jogelőd közt létrejött vállalkozási szerződésben meghatározott vállalkozói díj az igényelt összegben nem került kiegyenlítésre. Érvelése szerint a 2008. április 17-i engedményezés érvénytelen. E körben elsődlegesen a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontjára utalt, mivel - álláspontja szerint - a jogügylet a hitelező más hitelezőkkel szembeni előnyben részesítését szolgálta. Másodlagosan a Cstv. 40. § (2) bekezdésére hivatkozott, e tekintetben kiemelte, egy hitelező előnyben részesült a többiekkel szemben és a szolgáltatás nem minősül a rendes gazdálkodás körébe tartozó szolgáltatásnak, következésképpen az összeg visszajár.

Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a keresetlevél elkésett. Az ügy érdemét tekintve hangsúlyozta, a felperes a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontja szerinti csalárdságot - mely a törvényi tényállás megvalósulásának szükségképpeni eleme - nem bizonyította. Ezen túlmenően állította, a felperessel szemben 28.203.899,- Ft összegű követelése áll fenn, melyet az ellene folyó felszámolási eljárásban hitelezői igényként bejelentett, emiatt kérte a kereseti követelés erejéig annak beszámítását.

Gf.I.30.296/2012/3.szám

A II. rendű alperes szintén a kereset elutasítását kérte. Előadása szerint nem volt tudomása arról, hogy az engedményezés a hitelezők kijátszására irányult volna. Egyebekben osztotta az I. rendű alperes jogi álláspontját.

Az elsőfokú bíróság ítéletével az I. rendű alperest kötelezte 7.526.366,- Ft és járulékai megfizetésére, míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Határozatának indoklásában megállapította, hogy 2008. április 17-én a felek között nem engedményezési szerződés jött létre, hanem harmadik személy érdekében kötöttek megállapodást, az I. rendű alperes javára közvetlen igényérvényesítési jogot nem alapítottak. Megállapította azt is, hogy a keresetlevél a Cstv. 40. § (1) és (2) bekezdéseiben írt határidőn belül érkezett, nem késett el. Rámutatott, a felperes a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontja szerinti csalárd ügylet megkötésének megvalósulásához szükséges tényállási elemeket nem bizonyította, ezért az e jogalapon előterjesztett kereset alaptalan. Álláspontja ugyanakkor az volt, hogy a Cstv. 40. § (2) bekezdése szerinti tényállás megvalósult, az I. rendű alperes 7.526.366,- Ft erejéig a többi „f” kategóriába sorolt hitelezői igényrel rendelkező hitelezőhöz képest határidő előtt hozzájutott a követeléséhez, velük szemben előnyben részesült, így fennállnak a nyújtott szolgáltatás visszaköveteléséhez szükséges feltételek. A II. rendű alperessel szembeni keresetet azonban alaptalannak találta, mivel a 2008. április 17-i megállapodás alapján szerződésszerűen járt el, amikor az I. rendű alperesnek teljesített. Kiemelte, a felszámoló a teljesítést megelőzően a megállapodás érvénytelenségére nem hivatkozott. A beszámítási kifogással kapcsolatosan rámutatott, annak jelen esetben nincs helye, mert a beszámítás gyakorlásával az I. rendű alperes nagyobb arányú kielégítést szerezhetne, mint a vele egy sorban lévő további hitelezők, ami jogszabály - a Cstv. 40. § (2) bekezdése - megkerülését eredményezné.

Az ítélettel szemben, annak részbeni megváltoztatása és a kereset teljes elutasítása érdekében az I. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést. Álláspontja szerint a felek között 2008. április 17-én létrejött szerződés engedményezésnek minősül, a felek szándéka erre irányult. Fenntartotta azt az elsőfokú eljárásban kifejtett jogi álláspontját, hogy a keresetlevél elkésztett, mivel a Cstv. 40. § (2) bekezdésének rendelkezése alapján igényt a felperes első ízben 2009. augusztus 10-i beadványában érvényesített. A Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt határidő megtartásával kapcsolatosan álláspontja az volt, hogy a határidő megtartottsága tekintetében nem a keresetlevél bírósághoz érkezése, hanem annak I. rendű alperes általi átvétele az irányadó, amely a 90 napos határidőn túl történt meg. Fenntartotta azt a korábbi álláspontját, hogy a II. rendű alperes hitelezői igénye a felperes felszámolásának kezdő időpontjában már lejárt, követelése ebben a részben nem az igény esedékessé válását megelőzően térült meg, így nem értelmezhető akként, hogy ahhoz más hitelezők hátrányára jutott volna hozzá. Tévesnek tartotta az elsőfokú bíróság jogi álláspontját a tekintetben is, hogy a beszámítás kizárt lenne. E körben hivatkozott a Cstv. 36. § (1) bekezdésére, 40. § (2) bekezdésére, valamint a Ptk. 296. §-ára.

- 4 -

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helyes indokai alapján történő helybenhagyását kérte. A beszámítás alaptalanságával összefüggésben utalt a Győri Ítéltábla Gf.II.20.379/2010/7. számú ítéletében kifejtettekre.

A fellebbezés részben alapos.

Az elsőfokú bíróság a felperes Cstv. 40. § (2) bekezdésére alapított keresetét találta megalapozottnak az I. rendű alperessel szemben. E törvényhely szerint a felszámoló az adós nevében az (1) bekezdés szerinti határidőn - vagyis a tudomásszerzéstől számított 90 napon, de legfeljebb a felszámolást elrendelő végzés közzétételének időpontjától számított 1 éves jogvesztő határidőn belül - visszakövetelheti az adós által a felszámolási eljárás lefolytatására irányuló kérelem bíróságra történő beérkezése napját megelőző 60 napon belül és azt követően nyújtott szolgáltatást, ha annak eredménye egy hitelező előnyben részesítése és a szolgáltatás nem minősül a rendes gazdálkodás körébe tartozó szolgáltatásnak.

A jogszabály szövege egyértelmű, a határidők számításánál lényegi szerepe a sérelmes szerződésről való felszámolói tudomásszerzés, a felszámolást elrendelő végzés közzététele és a keresetlevél benyújtása időpontjának van. A fellebbezés az elsőfokú bíróságnak a Cstv. 40. § (1) bekezdése tekintetében ezzel kapcsolatosan kifejtett érveit nem tette vitássá, azonban jogi álláspontja szerint a marasztalás alapját képező Cstv. 40. § (2) bekezdésére a felperes 2008. november 20-án előterjesztett keresetében még nem hivatkozott, erre alapított igényét első ízben 2009. augusztus 10-én, elkészen érvényesítette. Pergátló kifogása azonban alaptalan, helyes az az elsőfokú álláspont, hogy a perbeli esetben a perindítás határidőben történt.

Vizsgálta már a bírói gyakorlat a Cstv. 40. § (1) és (2) bekezdéseinek kapcsolatát, ez a kérdés más ügyben is felmerült (eBDT2008. 1728., BH2009. 248. szám eseti döntések). A kialakult gyakorlat szerint a keresetben megjelölt jogcímhez a bíróság nincs kötve, ha a fél által előadott és bizonyított tények az igényt más jogcímen megalapozzák (EBH2006. 1422. számú elvi határozat II. tétele). A felperes I. rendű alperessel szembeni keresete valójában arra irányult, kerüljön vissza a szolgáltatás, vagyis a követelés a felszámolási vagyonba, ez tartalmilag azt jelenti, hogy a már beszedett összeget fizesse vissza. Sajátossága az ügynek, hogy a Cstv. 40. § (1) és (2) bekezdésének elhatárolása nehéz, mert mindkettő a hitelező előnyben részesítése esetére biztosít jogi eszközt a felszámolás alá került társaság részére. A felperes már keresetlevelében is arra hivatkozott - azt igényelte -, hogy az I. rendű alperes fizesse vissza a megjelölt összeget, mivel hitelezőként előnyben részesült, keresete tehát tartalmilag lefedte a Cstv. 40. § (2) bekezdésében írt törvényi tényállást is.

Az engedményezés tényéről való tudomásszerzés időpontját a felperes bizonyította, keresetlevelének mellékleteként (F/3.) csatolta az erről szóló tájékoztatást, melyen a 2008. október 2-i felperesi érkeztető bélyegző szerepel.

Mindezeket összegezve megállapítható, hogy - mivel a bíróság e tekintetben jogcímhez nincs kötve - a szubjektív, elévülési jellegű anyagi jogi határidő számításánál kizárólag a megtámadott jogügyletről való tudomásszerzés időpontja (2008. október 2.) játszik szerepet, a keresetlevél benyújtása pedig az ettől számított

Gf.I.30.296/2012/3.szám

90 napos, illetőleg a felszámolást elrendelő végzés közzétételének időpontjától (2008. május 25.) számított 1 éves objektív - jogvesztő - határidőn belül, már 2008. november 20-án megtörtént, az nem késett el.

Azt a lényegi kérdést, hogy az I. rendű alperes a többi hitelezőhöz képest a jogügylet kapcsán előnyben részesült-e, az elsőfokú bíróság helytálló indokok alapján döntötte el. Az előnyben részesítés ténye egyértelműen megállapítható, mivel a felek megállapodása hiányában az I. rendű alperes csak a többi hitelezővel együtt jutott volna - arányosan - kielégítéshez a felszámolási eljárásban (BH 2009. 248. számú eseti döntés indokolása).

A perbeli „engedményezési nyilatkozat” jogi minősítése tekintetében azonban az ítéletábra álláspontja az elsőfokú bíróságtól eltérő.

A Ptk. 328. § (1) bekezdése értelmében a jogosult követelését szerződéssel másra átruházhatja, ha ez megtörténik, az engedményes a régi jogosult (engedményező) helyébe lép (Ptk. 329. § (1) bekezdés). A feleknek a szerződés létrejöttéhez a lényeges, valamint a bármelyikük által lényegesnek tartott kérdésekben való megállapodása szükséges (Ptk. 205. § (2) bekezdés). Az engedményezési szerződés lényeges tartalma az engedményezés tényének, a követelés kötelezettjének és jogcímének, valamint az új jogosultnak a pontos meghatározása. Arra azonban nincs szükség, hogy a felek szerződésükben az engedményezés kifejezést használják, elegendő, ha az okirat tartalmából ez a közös céljuk kitűnik.

A szerződés jogi minősítésénél az általános értelmezési szabályokból kell kiindulni.

A Ptk. 207. § (1) bekezdés szerint a szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett. Vizsgálni kell tehát a nyilatkozatot a szavak általános jelentése, nyelvtani értelme szempontjából, lényeges szerepet kapnak továbbá az eset, az ügyletkötés összes körülményei, a teljes - az összes fél egymás közti viszonyát, a mögöttes indokokat feltáró - tényállás és mindazon utalások, melyek a nyilatkozó akaratát felismerhetővé teszik.

A perbeli nyilatkozatból megállapítható, valójában a felperes a II. rendű alperessel szembeni követelését az I. rendű alperesre engedményezte annak érdekében, hogy az I. rendű alperes irányában fennálló tartozása az engedményezett összeggel csökkenjen. Ez utóbbi cél a felek komplex jogviszonyából, az okirat szövegéből egyértelműen következik. Nem hagyható figyelmen kívül az okirat elnevezése (engedményező nyilatkozat) sem, ami szintén ezt az értelmezést támasztja alá. Az, hogy a felek a szerződés elnevezésén kívül nem használták az „engedményezi” kifejezést, illetőleg, hogy az okiratot a kötelezett is aláírta, a jogviszony tényleges tartalmát nem befolyásolja. A gazdasági életben gyakori, hogy a kötelezett jogszabály szerinti értesítése az engedményezésről (Ptk. 328. § (3) bekezdés) ilyen módon történik.

A perbeli nagyságrendű követelés engedményezése nem esik a rendes gazdálkodás körébe. Egyetért az ítéletábra az elsőfokú ítélet azon megállapításával, mely szerint a

rendes gazdálkodás körébe csak olyan kifizetések, szolgáltatások, beszerzések tartozhatnak, amelyek a társaság napi működéséhez elengedhetetlenül szükségesek, közvetlenül ezt a célt szolgálják. A társaság tevékenységi körébe eső nagy összegű tartozásrendezés, ennek érdekében történő eseti engedményezés a rendes gazdálkodás - szükségszerűen - szűken vett fogalomkörébe nem vonható (eBDT2008. 1728. számú jogeset).

Minden tekintetben megvalósultak tehát a Cstv. 40. § (2) bekezdésének fogalmi elemei a határidőben előterjesztett kereseti kérelem kapcsán, ezért a felperes alappal követelhetette vissza szolgáltatását. A Cstv. 40. § (2) bekezdésében foglalt jogkövetkezmény alkalmazása azonban nem vezethet arra, hogy az I. rendű alperes - mint a felszámolás kezdő időpontját megelőzően szolgáltatásban részesült hitelező - hátrányba kerüljön a többi, a felszámolási eljárásban igényt érvényesítő hitelezővel szemben. Ezzel a jogi szabályozás nem érné el a célját, az azonos kategóriába sorolt hitelezők igényeinek azonos feltételekkel, arányosan, egyidőben történő kielégítését. Éppen ezért a követelésének nagyobb hányadához jutó hitelezőt nem a teljes összeg visszatérítésére kell kötelezni, csak olyan összeg megfizetésére, amely tekintetében a többi hitelező kielégítési arányához képest jutott előnyhöz (Ítéltáblai Határozatok 2011/1/45. számú jogeset).

Figyelemmel arra, hogy a felszámoló egyértelmű közlése szerint (13. számú jegyzőkönyv 1. oldal utolsó bekezdés) a felperes ellen folyó felszámolási eljárás során az „f” kategóriába tartozó hitelezők követelésüknek legalább 20 %-ához bizonyosan hozzájutnak, az I. rendű alperes marasztalása csak az ezt meghaladó mérték tekintetében indokolt.

Az I. rendű alperesi beszámítási kifogást elutasító döntés vonatkozásában is osztja az ítéltábla az elsőfokú bíróság jogi álláspontját és annak indokait. A jogalkotói céllal ellentétes lenne, ha az I. rendű alperes beszámítással élhetne, mivel így a vele azonos kategóriában lévő hitelezőkhöz képest igénye nagyobb arányban nyerhetne kielégítést, őket megelőző időpontban, ami jogszabály - a Cstv. 40. § (2) bekezdése - megkerülésére teremtené jogi lehetőséget.

A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú ítélet nem fellebbezett részét nem érintve, megfellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta és az I. rendű alperes marasztalásának összegét 6.021.093,- Ft-ra, valamint ennek az elsőfokú ítéletben írt mértékű és tartamú késedelmi kamatára leszállította.

Ugyancsak leszállította - a módosult pernyertességi arányokhoz mérten (Pp. 81. § (1) bekezdés) - az I. rendű alperes által fizetendő elsőfokú eljárási költség és elsőfokú eljárási illetékfizetési kötelezettség mértékét.

Részbeni pernyertességére figyelemmel - annak arányában - kötelezte az illetékfeljegyzési jog kedvezményében részesült (1990. évi XCIII. törvény 62. § (1) bekezdés i) pontja) felperest 90.300,- Ft előzetesen le nem rótt elsőfokú eljárási illeték megfizetésére - külön felhívásra - az államnak a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 15. § (1) bekezdése alapján. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

- 7 -

Gf.I.30.296/2012/3.szám

A túlnyomórészt eredménytelen fellebbezést előterjesztő I. rendű alperes ezzel arányosan köteles megfizetni a felperes másodfokú eljárásbeli jogi képviselőjével összefüggésben felmerült, a kifejtett munkamennyiséghez igazodó másodfokú eljárási költségét (Pp. 81. § (1) bekezdés, 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdés).

Szeged, 2012. december hó 14. napján

Dr. Mányoki Zsolt sk.
a tanács elnöke

Dr. Kiss Gabriella sk.
előadó bíró

Dr. Szeghő Katalin sk.
táblabíró